

Residuen in honing

Marcel Simon (VBBN) en Michel van Bruijnsvoort (Voedsel en Waren Autoriteit)

Op 27 en 28 april jl. werd in Celle (Duitsland) het vervolg op het symposium over Residuen in honing van oktober 2002 georganiseerd. Ook deze keer waren ruim 40 landen vertegenwoordigd door, met name wetenschappers, vertegenwoordigers van de honingindustrie en instellingen op het gebied van de voedselcontrole. Daarnaast namen beroepsimkers en leden van imkerorganisaties aan dit symposium deel.

272

Het hoofdthema was het stopzetten van het gebruik van medicamenten, die tot residuen in de honing aanleiding geven. Het onderwerp was vooral gericht op de productielanden, waar het gebruik van met name antibiotica normaal is. Als voorbeeld van een dreigend imagoverlies voor honing werd een hoofdartikel in een Duits weekblad aangehaald. Uit de conclusies van het symposium bleek dat de dilemma's nog steeds dezelfde waren als twee jaar geleden: hoe kun je AVB bestrijden zonder medicamenten en hoe kun je hierop voldoende controle uitoefenen? Hoe kun je wettelijke regels harmoniseren? Is het niet beter een wettelijke norm voor de diverse medicamenten vast te stellen, dan aan een zero-tolerance vast te houden, die stelselmatig ontrokken wordt?

In de Working Group over varroabestrijding, waarin tevens de dreiging van de Kleine Bijenkastkever aan de orde kwam, bleek dat de onderzoeksinstituten adviseren om nog slechts gebruik te maken van organische zuren, zoals mierenzuur en oxaalzuur of van etherische oliën. De brochure van PPO-Bijen blijkt daar volledig mee overeen te komen. De residuen zijn dan bij oordeelkundig gebruik te beperken en onschadelijk. Men sprak van een geïntegreerde methode van varroabestrijding, die wij in Nederland een duurzame methode van bestrijding noemen. Het niet bestrijden, en dus hopen op een groeiende tolerantie van de bijen voor de varroamijt, lijkt vooralsnog een weinig hoopvolle weg te zijn. De onderzoeken in die richting zijn tot nu toe zonder positief resultaat. Uit de hoek van de beroepsimkerij bleek dat men liever gebruik maakt van gemakkelijk toepasbare middelen, zoals amitraz, sulfonamides en fluvalinaat. Een probleem daarbij is

dat volgens de huidige Europese wetgeving deze residuen in honing niet mogen voorkomen. Ook worden verboden antibiotica, zoals nitrofuranen en chlooramphenicol gevonden in, met name, Argentijnse en Chinese honing. Voor de laatste geldt in de EU een importverbod. Momenteel zou een groot percentage van de honingen in de handel (schattingen gaan uit van minstens 10%) verboden en vernietigd moeten worden wegens residuen.

Conclusie

De conclusie vanuit deze working group was dan ook dat er geen unanieme mening was m.b.t. een totaal verbod op residuen. Men was het er over eens dat bestrijding noodzakelijk was, niet alleen met acariciden, maar ook door aanpassing van het totale management van de imker. Er heerst duidelijk een impasse: enerzijds wil men het imago van honing als natuurproduct handhaven en geen wettelijke norm voor acaricides en antibiotica invoeren. Anderzijds willen imkers deze bestrijdingsmiddelen blijven gebruiken.

Uit de wandelgang

Bij gesprekken in de wandelgangen bleek de oorzaak van de grote bijensterfte van 2004 in Nederland, evenals die van het jaar ervoor in Duitsland, geweten te worden aan een verzwakking van de volken door een combinatie van varroamijt, virussen en stuifmeelgebrek als gevolg van de droge zomer.

De verwachting is dat de komst van de Kleine Bijenkastkever in Europa onvermijdelijk is. De bestrijding zal waarschijnlijk met dezelfde middelen als die bij de bestrijding van de varroamijt moeten gebeuren. Er werd een serie adviezen ter preventie gegeven: daarbij moet men denken aan een goede hygiëne, letten op veranderingen aan het oppervlak van de kast van binnen, geen oude raat laten hangen, ook geen honing in raten opslaan maar direct slingeren, sterke volken houden, geen package bees importeren, etc.

Verder werd geadviseerd om samenwerking te zoeken met deskundigen op het gebied van insectenplagen en plantenziektebestrijding.

Tenslotte was het bijwonen van dit symposium nuttig voor de internationale contacten.

